

JARIBIO LA TATHMINI YA PAMOJA GATUZI NDOGO YA KANDARA - KIDATO CHA TATU

KISWAHILI

Karatasi - 102/2

Oktoba/Novemba - 2016

MWONGOZO WA KUSAHIHISHA

- a) Kunyimwa urithi.
- Chombo cha mwanamume (anahesabiwa miongoni mwa utajiri wa manamume)
 - Kudemka na kunengua viuno kufurahisha wanaume.
 - Katika mashindano ya urembo.
 - Karika matangazo ya bidhaa.
 - Kwanye maduka ya uuzaji ili kuvutia wateja.
 - Umalaya.
 - Kuteswa na mabwana zao.

Kutulipwa kwa huduma za ukahaba.

$$4 \times 1 = 4 \text{ alama}$$

- b)- Katika ukahaba / umalaya.
- Kumdengulia mwanamume - kiuno.
 - Kujionyesha uchi katika mashindano ya urembo.

$$2 \times 1 = 2$$

- c)- Ili kuvutia wateja.

- ili kuhuisha biashara $2 \times 1 = 2$

- d) Urembo sio kukonda $1 \times 1 = 1$

- e) Mwanamume hakamatwi kwa ukahaba.

- Kunyimwa urithi ambao ametafuta.
- Hana kwa kukimbilia endapo amefukuzwa.

$$3 \times 1 = 3$$

- f) i) Kumdhulumu / kumnyima haki.

ii) Wakilaumiwa

iii) Msukumo $3 \times 1 = 3$

Ufupisho

- a)- Umesababisha vifo vingi.
- Umeleta uyatima.
 - Kiasi kikubwa cha pesa kinatumika kununua dawa za kupunguza makali ya ukimwi.
 - Wazazi wanakufa na kuwachia wazee mzigo wa ulezi.
 - Kuendeleza umaskini kwa watu wa taifa.
 - Kiwango cha elimu kinadhidhimia.
 - Watoto wasio na hatia wanaambukizwa.
 - Kutoa mwanya wa kuendeleza ufisadi.
 - Taifa limejaa maganjwa.

$$7 \times 1 \text{ Utitiriko } 2$$

- b)- Serikali itafute njia za kuwasaidia waathiriwa kupata dawa.

- mayatima wapewe usaidizi.
- ufisadi ushughulikiwa vilivyo.
- Tabia zinzoeneza ziachwe.
- Wakenya waelimishwe kuhusu madhara ya Ukimwi.
- Waathiriwa waunde makundi ili waweze kusaidiwa.

$$5 \times 1 = 5$$

M a - 7
b - 5
utiriko - 3
15

Matumizi ya lugha.

- a) Soma ✓ mwanangu, ✓ usicheze ✓ ½ na dunia unasikia? ✓

- b) Kijakazi aliangua ✓ vyombo vya tajiri wake.
 1×1

- c) Mama - kitondo (1)
Shamba - kipozi (1)
Jembe - ala (1)

- d) i) Mtoto amenunuliwa viatu vizuri.
ii) Mwalimu alilima vizuri.
Hakiki jibu la mwanafunzi.
 $1 \times 2 = 2$

- e) Mgeni aliyekuja shuleni jana (1) - kishazi tegemezi.
aliharibishwa kwa furaha - kishazi huru. (1)

$$1 \times 2 = 2$$

- f) Alipofika - wakati (1)
alipokuwa - mahali (1) $1 \times 2 = 2$

- g) Wazee wa kijiji wamekata kesi hii.
 $1 \times 1 = 1$

h) Usipolala sana hutapona haraka.

i) ni - kitenzi kishirikishi kipungufu
alikuwa - kitenzi kishirikishi kikamilifu.
 $1 \times 2 = 2$

j) Ningekuwa mwanafunzi ningesoma kwa bidii
(1)
Ningalikuwa mwanafunzi ningalisoma kwa bidii.
jibu lolote sahihi alama 1.

k) A - li - m - l - l - a
nafsī wakati mtendewa mzizi kauli kiishio

$$\frac{1}{2} \times 6 = 3$$

l) Kigombe changu kina kidama kikubwa.
Kijigombe changu kina kijidama kikubwa

m) i) Kuandika, mwandishi, uandishi, maandishi.
ii) Kushona, mshenu, mshenaji, ushenaji.
 $1 \times 2 = 2$

n) i) A - WA
KI - VI
YA - YA $1 \times 2 = 2$

o) Hamisi alimwambia Rehema kuwa alikuwa akienda kwao kila siku lakini alikuwa amaamua / aliamua kulikata guu lake.
 $\frac{1}{2} \times 6 = 3$

p) i) ufizini.
ii) midomoni.

q)

```
graph TD
    S --- KN
    S --- KT
    KN --- N1[N]
    KN --- U[U]
    KN --- N2[N]
    KN --- V[V]
    KT --- T[T]
    KT --- E[E]
    N1 --- M[Mama]
    U --- na[na]
    N2 --- mtoto[mtoto]
    V --- wake[wake]
    T --- wanalima[wanalima]
    E --- vizuri[vizuri]
```

Mama na mtoto wake wanalima vizuri.

v) Mchezaji aliyecheza vizuri alituzwa.
 $1 \times 1 = 1$

s) Usije $1 \times 1 = 1$

t) A - li - chez - esh - a
nafsī wakati kauli kiishio $\frac{1}{2} \times 4 = 2$

A - li - chez - esh - a
viambishi viambishi tamati
awali $1 \times 2 = 2$

ISIMU JAMII

a) Sajili ya hospitali 1×2

b)- Matumizi ya msamiati maalum
- Kuchanganya ndimi
- Maswali na majibu
- Matumizi ya sentensi ndefu.
- Hutumia lugha rasmi.
- Lugha ya upole / unyenyekevu
- Lugha yenye usiri mkubwa
- Lugha ya istihahi za hesabu

- Lugha ya ishara.
- Lugha si sanifu.
Sifa nne za kwanza.

Sifa - 1

Mfano - 1